

Uutisruutu

Ville Hänninen

Juhani Tolvasen Tuve ja Lars Janssonin Muumipeikko-sarjakuvia käsittelevän Muumisisarukset-kirjan oikeudet on myyty Japaniin. Kirja ilmestyy japaniksi erisi keväällä.

Taiteen keskuksimikunta myönsi loppuvuodesta apurahoja. Sarjakuvan puolella kunnostautuneista taiteilijoista apuraha myönnettiin Portugalissa majoillevalle Jukka Murtosaralle (1-vuotinen, tosin ansiosta kuvittajana) ja oululaiselle Jaana Suorsalle (puoli-vuotinen).

Pahkasika ehti hädintuskin täyttää 25 vuotta, kun vanha herra Markku Paretskoi päätti lopettaa lehden. Marraskuussa ilmestyi näillä näkymin viimeinen "Pahkis". Lehden levikki oli sen viimeisenä ilmestymisvuonna noin 5 000 kappaletta. Parhaimmillaan, 1990-luvun alussa, ostaja riitti liki 30 000 kappaletta numeroa kohden.

Ylioppilaslehden ja Suomen sarjakuvaseuran poliittisen sarjakuvan kilpailun voitto jaettiin. Ykköspalkinnon pokkasivat Matti Nisula ja Jussi Kaparien. Kunniamaininnan saivat Ville Marttila, Otso Höglund sekä Ville Ranta ja Mika Lietzen.

Aku Ankan suosio on edelleenkin vankka. Lehteä lukee Kansallisen mediatutkimuksen mukaan lähes 1.1 miljoonaa suomalaista. Se on tutkimuksen mukaan Suomen suosituin viikko-lehti.

Aku Anka -lehti täyttää muuten joulukuussa 2001 viisikymmentä vuotta. Sen kunniaksi on suunnitella monenmoista, Carl Barksin 100-vuotisalbumista ja Akun 50-vuotisjuhlakirjasta

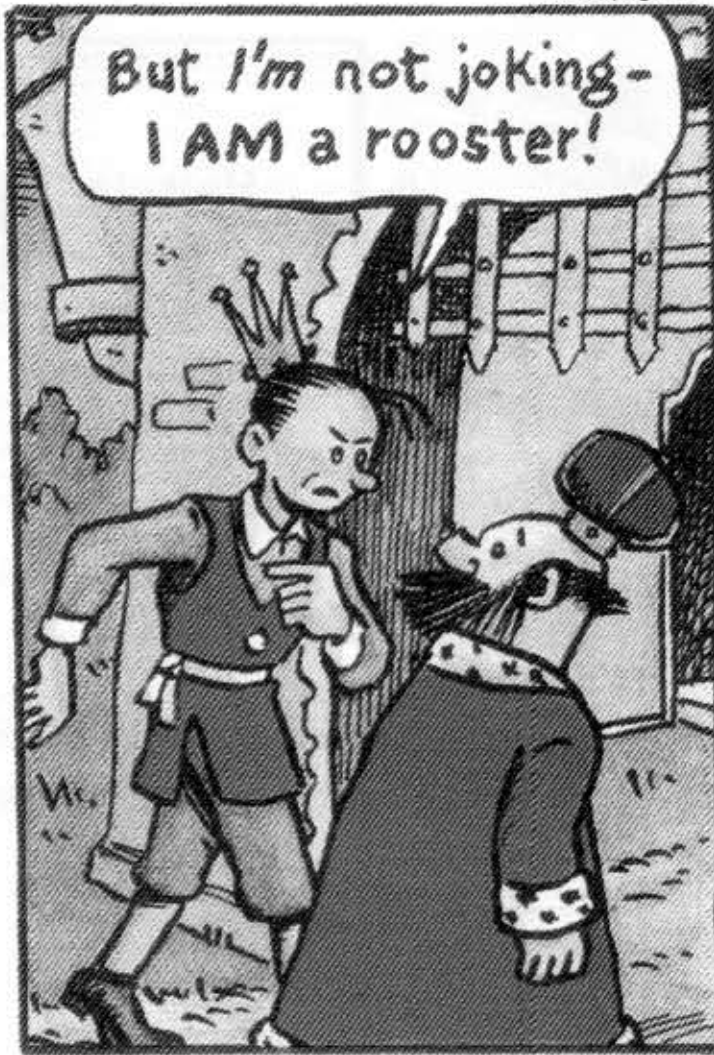
seminaareihin. Myös suomalaisen sarjakuvan ystäville on mannaa tarjolla. Viikosta kaksi alkaen joika toisessa Aku Ankassa vieraillee kotimainen piirtäjä, joka on tehnyt lehteen joko sivun Aku Anka -sihteen piirroksen tai sarjakuvan. Tekijöinä ovat muun muassa "Juba" Tuomola, Mauri Kunnas, Tarmo Koivisto, Matti Hagelberg, Peritti Otsamo ja Petteri Tikkanen. Luvassa on muun muassa sarja, jossa Wagner ja Aku kohtaavat!

Viivin ja Wagnerin huikasuosio ei myöskään ota laantumaan. Kolmas Viivi ja Wagner -albumi Ei banaaninkuoria paperikoriin oli syyskuussa Akateemisten kirjakauppojen myydyin kotimainen kirja. Se peittosi muun muassa Jari Tervon Kallillaan-kirjan ja Väinö Linnan Sotaromaa-nin. Yhteensä albumia oli myyty marraskuun lopussa 21 000 kappaletta. Kaikkiaan kolme Viivi ja Wagner -albumia on myyty noin 60 000 kappaletta.

Luvut ovat hurjia, mutta eivät ennenkuulumattomia suomalaisen sarjakuvan historiassa. Esimerkiksi Pekka Puupää -kokoelmat myivät hurjimmillaan 60-70 000 kappaletta.

Kansalaisista-Korkeajän- näyttykset ovat niinkään osoittaneet jättimenestyksiä. Niiden kokonaispainos on yli 60 000 kappaletta. Ensi vuonna onkin jatkoa luvassa. Egmont suunnittelee joko talvisotaan sijoittuvaa jatkotarinaa tutuilla hahmoilla tai agenttijännäriä 1940-luvun lopun ns. vaaran vuosista.

Katja Tukiainen ja Matti Hagelberg pitivät lokakuussa yhteisnäyttelyn Tallinnassa. Suomen Viron instituutissa pidetyn näyttelyn avajaisten yhteydessä virolaisille sarjakuvan ystäville kerrottiin suomalaisesta nykysarjakuvasta. Tekijöitä haastatteli ja suomalai-

sesta sarjakuvasta noin yleisemmin puhui Harjo Hänninen, joka on edistänyt suomalaista sarjakuvaa aikaisemminkin. Hän on muun muassa ollut perustamassa 1990-luvun taidesarjakuvaa melkoisesti vaikuttanutta ja neljä albumiakin poikinnutta Sarjakuvastin-ryhmää sekä kasaamassa yhdessä Petri Kemppisen kanssa Kiasman Kenelle soitat seuraavaksi -sarjakuvanäyttelyä.

Kuten Sarjainfossa on aikaisemmin uutisoitu, suomalainen sarjakuva tekee maihinnousun ranskankieliseen Eurooppaan. Pariisissa järjestetään 30.1.-28.2. näyttely, jonka aiheena on sarjakuva ja moderni teknologia. Sarjakuvat julkaistaan samaan aikaan albumina. Nyt on myös varmistunut, että sama näyttely kiertää Eurooppaa hiukan laajemminkin. Pariisiin jälkeen on vuorossa maaliskuussa Caen, huhtikuussa Bryssel ja seuraavaksi toukokuussa 20-vuotisjuhliin viettävät Kemlin sarjakuvapäivät. Kesäkuussa näyttely käyväisee sitten Berliinissä, lokakuussa Turun koulumessuilla ja marraskuussa Tukholman Serieteketissä.

Legendaarinen omakustanne-sarjakuvalehti, sittemmin vuosittaiseksi antologiaksi muuttunut Suuri kurpitsa lopetti toimintansa vuonna 1998. Nyt on kuitenkin taas aihetta juhlaan. Suuri kur-

pitsa täyttää näet ensi vuonna 20 vuotta. Sen kunniaksi lehden ja samaa nimeä kantavan pienkustantamon noikkamies Pauli Kallio aikoo julkaista albumin, joka on ikään kuin päiväkirja vuoden 2000 tapahtumista. 12 eri sarjakuvapiirtäjää pitävät kukin päiväkirjaa yhden kuukauden elämästään ja pukevat sen sarjakuvan muotoon. Mukana on kuusi miestä ja kuusi naista, muun muassa Katja Tukiainen, Kati Rapia, Christer Nuutinen ja Johanna "Roju" Rojola. Albumi ilmestyy alkuvuodesta 2001.

Kallio (mm. Krampeja ja nyrjähdyskiä, Ornette Birks Makkonen, FC Palloscura) käsikirjoittaa muuten parhaillaan "mykkäsarjakuva-albumia". Toisin sanoen tarinassa ei ole lainkaan tekstiä, vaan se kulkee puhtaasti kuvien varassa. Albumin piirtäjä on saksalainen Ulf K., jota on julkaistu suomeksikin, nimenomaan Suuri kurpitsa -antologiassa.

20 vuotta tuli tänä vuonna täyteen myös Tampereen sarjakuvaseuralta. Lehden lippulaivan Sarjarin juhlit koittavat ensi helmikuussa. Sarjarilla on muuten nyt verkkosivut. Osoite on <http://go.to/sarjari>

Le Dernier Critä ilmestyi vastikään Mr. Mokamat, Matti Hagelbergin luonnoksia sisältävä komica-

albumi. Kysessä on silkkipainoalbumi kuten pari vuotta sitten ilmestynyt, niinkään Dernier Critä julkaisema Zombie Justice.

Ki:ma-pienlehtä tekevä Ville Ranta ja Anna af Hällström ovat perustaneet yhdessä Mika Lietzenin kanssa Sarjakuvayhdistys Aseman. Yhdistys julkaisee näillä näkymin ainakin Ki:maa sekä alkuvuodesta 2001 ilmestyvän Katharsis-antologian. Myös näyttelyitä lienee luvassa.

Aku Ankan taskukirjoja on nyt julkaistu 30 vuoden ajan. Sen kunniaksi Helsinki Media julkisti 512-sivuisen "Vartitönnö-taskarin". Nykyisin kerran kuukaudessa ilmestyvien taskukirjojen tunnetuimpia taiteilijoita ovat italialaiset Romano Scarpa, Giorgio Cavazzano ja Massimo De Vito sekä tanskalainen Flemming Andersen.

Rytsölän veljekset ovat jo enemmän symboleja kuin aitoja ihmisiä. Tätä osoittaa sekin, että Jaakko Rytsölä on päätenyt sivuhahmoksi sarjakuvaan, jonka ilmoitetaan olevan "ensimmäinen säännöllisesti ilmestyvä nettisarjakuva". Sosiaalisesti rajoittuneet -nimistä, viisi kertaa viikossa ilmestyvää sarjaa käsikirjoittaa Ossi Mäntylähti ja piirtää Jukka Piira. Sarjakuva ilmestyy Rytsölän veljesten itsensä pyörittämällä www.sunpoint.net -sivulla.

Julius Knipl - ja Jew in New York -sarjakuvistaan tunnettu Ben Katchor vieraillee Serieteketissä. Tukholman sarjakuvastossa huhtikuussa. Serieteketissä on myös Katchorin näyttely.

Hämmästyttikö sinua, että Chris Ware ja Jimmy Corrigan ja Dan Clowesin David Boring näyttivät olevan Pantheonin kustantamia albumeja, vaikka sarjat ovat ilmestyneet Fantagraphicsilta lehtinä? Näin Fantagraphicsin Eric Reynolds kommentoi asiaa: "Näin on. Pantheon maksaa painolaskut ja me saamme kappaleemme heidän kustannuksellaan. Näin tuotomme albumia kohden on suurempi kuin jos olisimme kustantaneet sen itse. Ja jos olisimme

"Comics - they're not just for grown-ups anymore!"

Näin rallaavasti mainostaa itseään Art Spiegelmanin ja Françoise Moulyn toimittama lasten sarjakuva-antologia-albumi Little Lit (Harper Collins 2000). Siinä useat eri tunnustetut sarjakuvapiirtäjät ja mainetta niittäneet lastenkirjataiteilijat ovat lyöneet

hynttyyt yhteen. Mukana on muun muassa satumuunnelmia Daniel Clowesilta, David Mazzucchellilta ja Spiegelmanilta itseltään. Kokonaisuus on graafisesti erittäin näyttävä. Upeaa pakettia höystävät vielä muun muassa Chris Ware, Charles Burns ja J. Otto Seiboldin suunnittelemat pelit ja tehtävät. Mainoskancelistaan huolimatta albumi on mannaa myös tai oikeastaan aivan erityisesti aikuisille.

Jaime ja Gilbert Hernandezin klassikkolehti Love and Rockets tekee paluun tammi-kuussa. Ensimmäisen L&R-lehden ilmestymisestä on pian kulunut 20 vuotta ja sen kunniaksi veljekset palaavat harharetkiltaan (mm. Penny Century, Luba, Measles). Uusi Love and Rockets tulee ilmestymään neljä kertaa vuodessa. Lisäksi Jaime jatkaa Penny Century ja Gilbert Lubaa noin kerran vuodessa ilmestyvillä numeroilla. Gilbertillä on tulossa myös Vertigolta viisiosainen minisarja Grip.

Julius Knipl - ja Jew in New York -sarjakuvistaan tunnettu Ben Katchor vieraillee Serieteketissä. Tukholman sarjakuvastossa huhtikuussa. Serieteketissä on myös Katchorin näyttely.

Hämmästyttikö sinua, että Chris Ware ja Jimmy Corrigan ja Dan Clowesin David Boring näyttivät olevan Pantheonin kustantamia albumeja, vaikka sarjat ovat ilmestyneet Fantagraphicsilta lehtinä? Näin Fantagraphicsin Eric Reynolds kommentoi asiaa: "Näin on. Pantheon maksaa painolaskut ja me saamme kappaleemme heidän kustannuksellaan. Näin tuotomme albumia kohden on suurempi kuin jos olisimme kustantaneet sen itse. Ja jos olisimme

julkaisseet Corriganin, se olisi maksanut huomattavasti enemmän. Pantheonin kautta pääsemme myös paremmin tavallisiin kirjakauppoihin."

San Diegon sarjakuvafestivaaleilla jaettiin jälleen vuotuiset Eisner-palkinnot. Parhaan käsikirjoittajan pistin sai Alan Moore ABC-linjansa sarjakuvista. Paras käsikirjoittaja-piirtäjä oli puolestaan Dan Clowes Eightball-sarjakuvalehdellä. Paras sarjakuvalehti oli nyttemmin jo loppunut Acme Novelty Library, paras minisarja Greg Rucka/Steve Lieberin Whiteout ja paras uusi sarja Alan Moore/Gene Han Top Ten.

Jatketaan vielä palkintoteemalla. Jenkkien Harvey-palkinnot puolestaan menivät seuraaville: paras käsikirjoittaja oli (yllätys, yllätys) Alan Moore League of Extraordinary Gentlemen -sarjallaan, paras taiteilija Mike Mignola Hellboyllaan ja paras uusi sarja Dave Cooperin Weasel. Paras lehti oli myös Harvey-raadin mielestä Chris Ware Acme Novelty Library. Parhaan graafisen romaanin palkinto meni Alan Mooren ja Eddie Cambellin jättimäiselle From Hell -albumille.

Apropos Alan Moore. Watchmenin jättimurteen jälkeen, vuonna 1987 Moore jätti DC-kustantamon tekijänoikeudellisten erimielisyyksien vuoksi. Kokeiltuaan joidenkin vuosien ajan omakustantamista ja eri puulaakeille tekemistä hän rauhoittui viimein vuonna 1999 ABC-linjansa myötä. League of Extraordinary Gentlemen, Top Ten, Tom Strong, Pro methea ja Tomorrow Stories

Alan Moore & Kevin O'Neill: League of Extraordinary Gentlemen.

ilmestyivät kaikki Jim Leen Wildstormin kautta.

Kun Lee myi yllättäen Wildstormin Mooren vanhalle arkkiholliselle DC:lle, tilanne ei varmasti ollut helppo. Yhtäkkiä Moore omisti sarjojensa oikeuksista edes osittain vain League of Extraordinary Gentlemenin, joka sekin perustuu pitkälle iäkkyytensä vuoksi tekijänoikeudesta vapautuneisiin hahmoihin kuten kapteeni Nemo ja Dr. Jekyll & Mr. Hyde. Mooren ja DC-pomo Paul Levitzin välille luotiin ns. palomuurin, jonka ansiosta Mooren ei tarvinnut asioida verivihollisensa kanssa kuin välikäsien kautta.

Nyt Mooren ja DC:n välille on jälleen syntynyt ilmiriitä. Mooren ja Melinda Gebbin Tomorrow Storiesiin suunniteltu L. Ron Hubbard -aiheinen tarina hylättiin kokonaan oikeusjupakan pelossa. Jo tätä ennen League of Extraordinary Gentlemenin 5. numero tuhottiin keuhkilla, koska Kevin O'Neill oli tehnyt siihen "viktoriaanisen" hygieniauotemainoksen, jonka valmistaja oli nimeltään Marvel.

Tätä kirjoittaessa Moore aikoo kuitenkin vakaasti jatkaa ABC-sarjakuviansa parissa. Ja Cobweb-tarinakin ilmestyy tehakan Top Shelf -pienkustantamon antologiassa joulukuussa. Sarjainfo jää odottamaan osapuolten seuraavaa siirtoa.

Moore ja DC:n episodi ei ole ainoa suurkustantamon viime aikojen tempauksista. Myös Christopher Yorkin essee "All in the Family: Homophobia and Batman Comics in the 1950s" on aiheuttanut pienen myrskyn vesilasissa. York lähetti näet tyhmyyttään ja kohteliaisuuttaan artikkelinsa DC:lle ennen sen julkaisemista Christopher Lentin International Journal of Comics Art -lehdessä. Kustantamon viskaalit ilmoittivat Lentille, että DC ei salli haluttuja Batman-tarinoita käytettävän artikkelin kuvituksena. Syyksi ilmoitettiin, että "DC on investoinut kovasti aikaa, vaivaa ja rahaa hahmojensa, tuotemerkkiensä, logojensa ja muun niihin liittyvän kehittelyyn."

JOCA suostui vaatimuksiin, koska se pelkäsi oikeustoimia. Lehti olisi varmasti voittanut käräjillä, mutta se olisi tarkoittanut Lentin ajan ja varojen hupenemista oikeuskuluihin ja samalla lehden toiminnan kuivumista vuosiksi.

Mikä sitten on tarinan opetus? Se, että itse kukin muistaisi, että sarjakuvia saa käyttää jopa tekijältä tai kustantajalta lupaa kysymättä tieteellisiin tarkoituksiin. Mikäli artikkeli vaatii taustoittavaa kuvitusta, jättiyhtiöillä ei ole oikeutta kieltää sen käyttämistä.

Small Press Expo on vuosittain USA:ssa järjestettävä piensarja-

